

การประเมินทักษะทางการเงินของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น: กรณีศึกษา โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา

ธีรเดช พรหมคช

โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

อีเมล : thiradech.bh@ku.th

กฤษกร โชติเอื้อชัย

โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

อีเมล : kritsakorn.c@kus.ac.th

กานตพงศ์ จันทร์ทอง

โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

อีเมล : kantapong.j@kus.ac.th

ทวีศักดิ์ พลสม

โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

อีเมล : taweesak.p@kus.ac.th

อภิชัย อินดีคำ

โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

อีเมล : aphichai.i@kus.ac.th

Received : July 30, 2021 Revised : October 30, 2021

Accepted : November 25, 2021

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 2 ประการ ได้แก่ (1) เพื่อประเมินระดับประสบการณ์ทางการเงิน ทักษะทางการเงิน และองค์ประกอบ และ (2) เพื่อศึกษาอิทธิพลของระหว่างตัวแปรต้น กับทักษะทางการเงิน ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา

การศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ประชากรที่ศึกษา คือ นักเรียนโรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 768 คน วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างเป็นแบบสุ่มครีเอจ ระหว่างเดือนธันวาคม 2563 - มกราคม 2564 มีขนาดตัวอย่าง 422 คน เครื่องมือในการวิจัย แบบสอบถาม เรื่องการสำรวจทักษะทางการเงิน ตามแนวทางขององค์การเพื่อความร่วมมือและการพัฒนาทางเศรษฐกิจ 2018 ฉบับภาษาไทย ธนาคารแห่งประเทศไทย การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติพรรณนา และการวิเคราะห์อิทธิพลระหว่างตัวแปรต้น และทักษะทางการเงินด้วยการถดถอยพหุคูณ (Stepwise Multiple Regression Analysis) ผลการศึกษาพบว่า ในการประเมินระดับการมีประสบการณ์ทางการเงินภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง การประเมินระดับทักษะทางการเงินและองค์ประกอบ พบว่า ทักษะทางการเงิน ความรู้ทางการเงิน พฤติกรรมทางการเงิน และทักษะทางการเงิน ทั้งหมดอยู่เกณฑ์สูงในทุกด้าน

ผลการวิเคราะห์อิทธิพลระหว่างตัวแปรต้น และทักษะทางการเงิน ที่มีอิทธิพล ประกอบด้วย (1) การใช้เหตุผลในการบริโภค (2) การได้รับอิสระในการตัดสินใจในการบริโภค (3) อายุ (4) การมีประสบการณ์ทางการเงินภาพรวม สามารถอธิบายอิทธิพลในการทำนาย ร้อยละ 46.6 อย่างมีนัยสำคัญที่สถิติที่ .05

คำสำคัญ : ประสบการณ์ทางการเงิน, ทักษะทางการเงิน, ความรู้ทางการเงิน, พฤติกรรมทางการเงิน, ทัศนคติทางการเงิน

MIDDLE SCHOOL STUDENTS’ ASSESSMENT OF FINAMCIAL LITERACY : A CASE STUDY
OF KASETSART UNIVERSITY LABORATORY SCHOOL CENTER FOR EDUCATIONAL
RESEARCH AND DEVELOPMENT.

Thiradech Bhromkhoch

Kasetsart University Laboratory School Center for Educational Research and
Development

e-mail : thiradech.bh@ku.th

Kritsakorn Chorttienchai

Kasetsart University Laboratory School Center for Educational Research and
Development

e-mail : kritsakorn.c@kus.ac.th

Kantapong Jantong

Kasetsart University Laboratory School Center for Educational Research and
Development

e-mail : kantapong.j@kus.ac.th

Taweesak Polsom

Kasetsart University Laboratory School Center for Educational Research and
Development

e-mail : taweesak.p@kus.ac.th

Aphichai Indeeckham

Kasetsart University Laboratory School Center for Educational Research and
Development

e-mail : aphichai.i@kus.ac.th

Abstract

The purposes of this study are to assess (1) the Financial Experiences, Financial Literacy, Financial Knowledge, Financial Behavior, and Financial Behavior level of the students, (2) to analyze the factors that influent to Financial Literacy of the student. This study is a survey research study. The questionnaires were administered to volunteering 422 middle school students at Kasetsart University Laboratory School. The statistics were frequency, percentage, mean, standard deviation, and multiple regression. It was found

Financial Experiences level was moderate, while Financial Literacy, Financial Knowledge, Financial Behavior and Financial Behavior were high level. From the hypothesis testing, in the analysis of factors influencing Financial Literacy, found that students with rational consumption, self-determination consumption, age, and total-Financial Experiences influencing Financial Literacy of middle school students' Kasetsart University Laboratory School Center for Educational Research and Development with statistical significance at the .05 level.

Keyword : Financial Experiences, Financial Literacy, Financial Knowledge, Financial Behavior, Financial Attitude.

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา ประเทศที่พัฒนาแล้วและประเทศกำลังพัฒนา เริ่มให้ความสำคัญในระดับทักษะทางการเงิน (financial literacy) ของประชากร ซึ่งจะส่งผลต่อระบบสวัสดิการ การจ้างงาน และการเปลี่ยนผ่านเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ ทักษะทางการเงินที่มีความสำคัญ เช่นเดียวกับทักษะทางสังคมอื่น ๆ ที่จำเป็นต้องพัฒนาการศึกษาปัจจุบันเยาวชนในวัย 15 ปี หรือต่ำกว่า กำลังเผชิญการตัดสินใจทางการเงินในการบริโภค หรือใช้บริการทางการเงินต่างๆ ทักษะทางการเงิน จึงเป็นสิ่งที่สำคัญต่อการดำเนินชีวิต และช่วยให้เขาสามารถพัฒนาการตัดสินใจในการ (OECD, 2019A)

การมีทักษะทางการเงินที่ดีจะส่งเสริมเศรษฐกิจให้มีเสถียรภาพ และเป็นแรงขับเคลื่อนสำคัญในการพัฒนาให้สังคมมีการพัฒนาอย่างยั่งยืน ประกอบกับการเปลี่ยนแปลงของโลกที่รวดเร็ว (ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2559) ทั้งนี้การขยายตัวของเศรษฐกิจโลกในช่วงกว่า 1 ทศวรรษ โดยเฉพาะเติบโตของการค้าอิเล็กทรอนิกส์ (e-commerce) ที่ส่งผลให้การบริโภคในสังคมอย่างมากมาย การโฆษณาและการกระตุ้นการตัดสินใจบริโภคเกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว พร้อมกับการขยายตัวของสื่อสังคมออนไลน์ จากข้อมูลของสถิติการใช้งานการค้าอิเล็กทรอนิกส์ (ณัฐพล เมืองธรรม, 2563) พฤติกรรมการบริโภคของผู้ใช้อินเทอร์เน็ตในประเทศไทย มีการซื้อสินค้าผ่านโทรศัพท์มือถือ มากกว่า 2 ใน 3 ของผู้ใช้งานมีแนวโน้มที่สูงขึ้น

ทักษะทางการเงินของประชากรไทย ธนาคารแห่งประเทศไทย (2559) พบว่า คะแนนเฉลี่ยทักษะทางการเงินของประเทศไทย อยู่ที่ 12.8 คะแนน ความรู้ทางการเงิน 3.9 คะแนน พฤติกรรมทางการเงิน 5.8 คะแนน และทัศนคติทางการเงิน 5 คะแนน และพบว่าผู้ที่มีทักษะทางการเงินต่ำเกี่ยวข้องกับระดับการศึกษาและรายได้ต่ำ เช่น นักเรียน ผู้สูงอายุ แม่บ้าน เป็นต้น จากผลการศึกษาข้างต้น ผู้วิจัยมีความตระหนักถึงความสำคัญของทักษะทางการเงิน และการประเมินทักษะทางการเงิน จึงทำการศึกษตามแนวของ องค์การเพื่อความร่วมมือและการพัฒนาทางเศรษฐกิจ (OECD) และปัจจัยพื้นฐานของประชากร ประกอบด้วย เพศ อายุ และชั้นที่ศึกษา ร่วมกับประสบการณ์ทางการเงิน และตัวแปรทักษะทางการเงิน ที่ประกอบด้วย 3 ด้าน คือ (1)ความรู้ทางการเงิน (2)พฤติกรรมทางการเงิน และ (3)ทัศนคติทางการเงิน

งานวิจัยนี้เล็งเห็นถึงความสำคัญของการพัฒนาการศึกษาทักษะทางการเงิน ในกลุ่มของนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จึงดำเนินการวิจัยในประเด็นนี้ เพื่อจะนำข้อมูลที่ได้จากการวิจัยไปสู่ข้อเสนอในการพัฒนากิจกรรมส่งเสริมทักษะทางการเงินให้กับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อประเมินระดับประสบการณ์ทางการเงิน ทักษะทางการเงิน และองค์ประกอบ ของนักเรียนโรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
2. เพื่อศึกษาอิทธิพลของระหว่างตัวแปรต้น กับทักษะทางการเงิน ของนักเรียนโรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

นิยามศัพท์เฉพาะ

ประสบการณ์ทางการเงิน (financial experiences) หมายถึง การเคยปฏิบัติ เคยมีส่วนร่วม ในกิจกรรมทางการเงิน ประกอบด้วย การออมเงินในบัญชีธนาคาร การสนทนาเรื่องการเงินภายในครอบครัว การสนทนาเรื่องภายในโรงเรียนและสถานศึกษา การใช้หลักของเหตุผลในการบริโภค และการได้รับอิสระในการตัดสินใจบริโภค

ทักษะทางการเงิน (Financial Literacy) หมายถึง การใช้แนวคิดทางด้านการเงิน ประกอบด้วย ความรู้ทางการเงิน พฤติกรรมทางการเงิน และทัศนคติทางการเงิน

ความรู้ทางการเงิน (Financial Knowledge) หมายถึง องค์ประกอบมวลรวมของความตระหนักรู้ ความรู้ ความสามารถ ทัศนคติ รวมถึงพฤติกรรมที่จำเป็นต่อการตัดสินใจทางการเงิน และกำหนดความเป็นอยู่ทางการเงิน

พฤติกรรมทางการเงิน (Financial Behavior) หมายถึง การตัดสินใจทางการเงิน และการตัดสินใจในบริบทต่างๆ รวมถึงการใช้เลือกใช้ผลิตภัณฑ์ทางการเงิน

ทัศนคติทางการเงิน (Financial Attitude) หมายถึง มุมมองที่มีต่อการใช้เงินในปัจจุบัน และคุณค่าของเงินในปัจจุบันและอนาคต

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มเป้าหมาย นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ปีการศึกษา 2563 โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา มีจำนวนประชากร 768 คน กลุ่มตัวอย่างเป้าหมาย จำนวน 264 คน การคำนวณด้วยสูตรของ Yamane (1973) โดยเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 422 คน

2. ตัวแปรในการวิจัย

ตัวแปรต้น ปัจจัยส่วนบุคคล และประสบการณ์ทางการเงิน

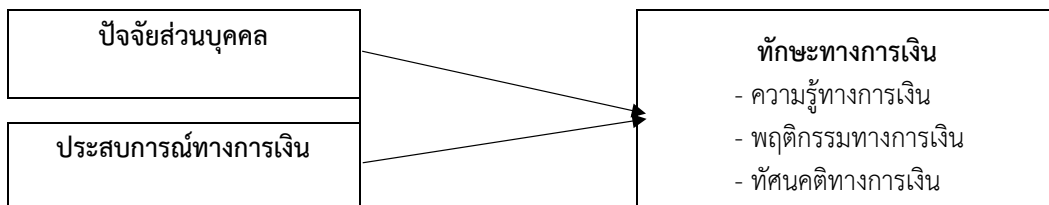
ตัวแปรตาม ทักษะทางการเงิน

3. ระยะเวลาที่ใช้ในการดำเนินการวิจัย เดือนสิงหาคม 2563 - มีนาคม 2564

กรอบแนวคิดการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย ตามแนวทางการประเมินความรู้ทางการเงินขององค์กรเพื่อความร่วมมือและการพัฒนาทางเศรษฐกิจ (OECD, 2019A) โดยมีรายละเอียดดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีวิจัยและการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. รูปแบบการวิจัย การวิจัยเชิงปริมาณ เพื่อการสำรวจและประเมินทักษะทางการเงิน ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา ประชากร จำนวน 768 คน (งานทะเบียนและประเมินผล, 2563) ใช้วิธีการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 264 คน ประชาสัมพันธ์ให้ประชากรทราบ และให้นักเรียนเลือกตอบตามความสมัครใจ โดยมีนักเรียนที่สมัครใจตอบแบบสอบถาม 422 คน คิดเป็นร้อยละ 54.95 ของประชากร

2. เครื่องมือในการวิจัย แบบสอบถาม เรื่องการสำรวจทักษะทางการเงิน ตามแนวทางขององค์การเพื่อความร่วมมือและการพัฒนาทางเศรษฐกิจ (OECD) 2018 ฉบับภาษาไทย โดยธนาคารแห่งประเทศไทย

3. การเก็บรวบรวม การดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยคณะผู้วิจัย กับกลุ่มตัวอย่างระหว่าง เดือนธันวาคม 2563 - มกราคม 2564

4. การวิเคราะห์ข้อมูล สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล สถิติเชิงพรรณนา 1) ความถี่ 2) ร้อยละ 3) ค่าเฉลี่ย 4) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติเชิงอ้างอิง 5) การวิเคราะห์การถดถอย แบบพหุคูณ (stepwise multiple regression analysis) กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยแบ่งการวิเคราะห์ข้อมูล ตามวัตถุประสงค์ 2 ข้อ โดยมีผลการวิจัยดังนี้

การศึกษาและประเมินระดับประสบการณ์ทางการเงิน ทักษะทางการเงิน และองค์ประกอบ ของนักเรียนโรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ประกอบด้วย ตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลและประสบการณ์ทางการเงิน และตอนที่ 2 การประเมินทักษะทางการเงินและองค์ประกอบ โดยมีรายละเอียดดังนี้

ตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลและประสบการณ์ทางการเงิน การวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคล ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โดยใช้ค่าร้อยละ ในการวิเคราะห์และประเมินประสบการณ์ทางการเงิน โดยใช้ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการกำหนดเกณฑ์การมีประสบการณ์ทางการเงิน ตามหลักสถิติเบื้องต้นเพื่อกำหนดขนาดอันดับการขึ้น

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ด้านเพศ เป็นเพศหญิง ร้อยละ 54.5 และเพศชาย ร้อยละ 45.5 ด้านอายุ อายุ 12 ปี ร้อยละ 42.2 อายุ 13 ปี ร้อยละ 27.0 อายุ 14 ปี 25.4 และอายุ 15 ปี ร้อยละ 5.5 ด้านชั้น ศึกษาในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ร้อยละ 54.0 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ร้อยละ 21.4 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ร้อยละ 24.6

ตารางที่ 1 การประเมินประสบการณ์ทางการเงิน ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

(n=422)

ประสบการณ์ทางการเงิน	ประสบการณ์		ค่าเฉลี่ย ย ($\bar{x}$)	S.D.	ระดับการมี ประสบการณ์
	มี	ไม่มี			
1. การออมเงินในบัญชีธนาคาร	379 (89.8)	43 (10.2)	.90	.303	สูง
2. การสนทนาเรื่องการเงินภายใน ครอบครัว	348 (82.5)	74 (17.4)	.82	.381	สูง
3. การสนทนาเรื่องการเงินภายใน โรงเรียน/สถานศึกษา	173 (41.0)	249 (59.0)	.41	.492	ปานกลาง
4. การใช้เหตุผลในการบริโภค	271 (64.2)	151 (35.8)	.64	.468	ปานกลาง
5. การได้รับอิสระในการตัดสินใจในการ บริโภค	304 (72.0)	118 (28.0)	.72	.449	สูง
การมีประสบการณ์ทางการเงินภาพรวม			3.49	1.102	ปานกลาง

หมายเหตุ: การประเมินระดับประสบการณ์ทางการเงินรายข้อ (คะแนนเฉลี่ย 0-0.33=มีประสบการณ์ทางการเงิน ระดับต่ำ 0.34-0.66=มีประสบการณ์ทางการเงิน ระดับปานกลาง 0.67 - 1.00=มีประสบการณ์ทางการเงิน ระดับสูง) การประเมินระดับประสบการณ์ทางการเงินภาพรวม (คะแนนเฉลี่ย 0-2.33=มีประสบการณ์ทางการเงินภาพรวม ระดับต่ำ 2.34-4.66=มีประสบการณ์ทางการเงินภาพรวม ระดับปานกลาง 4.67-7.00=มีประสบการณ์ทางการเงินภาพรวม ระดับสูง)

จากตารางที่ 1 พบว่า นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น มีประสบการณ์ทางการเงินภาพรวมในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 3.5 ส่วนในรายด้าน การมีประสบการณ์ทางการเงินระดับสูง มี 3 ด้าน ประกอบด้วย 1) การออมเงินในบัญชีธนาคาร มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ .90 2) การสนทนาเรื่องการเงินภายในครอบครัวมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ .82 และ 3) การได้รับอิสระในการตัดสินใจในการบริโภค มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ .72 และการมีประสบการณ์ทางการเงินระดับปานกลาง มี 2 ด้าน ประกอบด้วย การใช้เหตุผลในการบริโภค มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ .64 และการสนทนาเรื่องการเงินภายในโรงเรียน/สถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ .41

ตอนที่ 2 การประเมินทักษะทางการเงินและองค์ประกอบ การวิเคราะห์ทักษะทางการเงิน ความรู้ทางการเงิน พฤติกรรมทางการเงิน และ ทศนคติทางการเงิน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โดยใช้ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การจำแนกระดับของทักษะทางการเงิน การ

กำหนดเกณฑ์จำแนกเป็นไปตามแนวทางองค์การเพื่อความร่วมมือและการพัฒนาทางเศรษฐกิจในการศึกษาความรู้ทางการเงิน ฉบับ 2018 แปลภาษาไทย โดยธนาคารแห่งประเทศไทย

ตารางที่ 2 ทักษะทางการเงินและองค์ประกอบ จำแนกตามเกณฑ์คะแนน ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

(n=422)

เกณฑ์ (คะแนนเต็ม)	เกณฑ์คะแนน			ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$)	S.D.	การประเมิน ตามเกณฑ์
	คะแนนสูง	คะแนนปานกลาง	คะแนนต่ำ			
ทักษะทางการเงิน 5 (21 คะแนน)	294 (69.7)	128 (30.3)	0 (0.0)	15.88	2.866	สูง
ความรู้ทางการเงิน (7 คะแนน)	319 (75.6)	80 (19.0)	23 (5.4)	5.21	1.397	สูง
พฤติกรรมทางการเงิน (9 คะแนน)	335 (79.4)	84 (19.9)	3 (0.7)	6.85	1.568	สูง
ทัศนคติทางการเงิน (5 คะแนน)	271 (64.2)	118 (28.0)	33 (7.8)	3.83	1.211	สูง

หมายเหตุ การประเมินระดับ ทักษะทางการเงิน (<6=อยู่ในเกณฑ์ต่ำ 6-14=อยู่ในเกณฑ์ปานกลาง >15=อยู่ในเกณฑ์สูง) ความรู้ทางการเงิน (≤ 2 =อยู่ในเกณฑ์ต่ำ 3-4=อยู่ในเกณฑ์ปานกลาง >5=อยู่ในเกณฑ์สูง) พฤติกรรมทางการเงิน (≤ 2 =อยู่ในเกณฑ์ต่ำ 3-5=อยู่ในเกณฑ์ปานกลาง >6=อยู่ในเกณฑ์สูง) ทัศนคติทางการเงิน (<2=อยู่ในเกณฑ์ต่ำ 2-3=อยู่ในเกณฑ์ปานกลาง >3=อยู่ในเกณฑ์สูง)

จากตารางที่ 2 พบว่านักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น มีทักษะทางการเงินและองค์ประกอบทุกองค์ประกอบ ทั้งหมดอยู่ในระดับสูง โดยมีทักษะทางการเงิน (15.88) ความรู้ทางการเงิน (5.21) พฤติกรรมทางการเงิน (6.85) ทัศนคติทางการเงิน (3.83)

ตารางที่ 3 ความรู้ทางการเงิน ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จำแนกตามความถูกต้อง

(n=422)

ความรู้ทางการเงิน	คำตอบ		ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$)	S.D.	ระดับความรู้
	ถูก	ไม่ถูก			
1. การหาร, ไม่คิดคะแนน	403 (95.5)	19 (4.5)	.95	.208	สูง
2. มูลค่าเงินตามกาลเวลา, 1 คะแนน	374 (88.6)	48 (11.4)	.89	.318	สูง
3. การคิดดอกเบี้ยเงินกู้, 1 คะแนน	374 (88.6)	48 (11.4)	.89	.318	สูง

ความรู้ทางการเงิน	คำตอบ		ค่าเฉลี่ย	S.D.	ระดับ ความรู้
	ถูก	ไม่ถูก	($\bar{x}$)		
4. การคิดดอกเบี้ยเงินฝาก, 1 คะแนน	317 (75.1)	105 (24.9)	.75	.433	สูง
5. การคิดดอกเบี้ยฝากทบต้น, 1 คะแนน	183 (43.4)	239 (56.6)	.43	.496	ปานกลาง
6. นิยามเงินเฟ้อ, 1 คะแนน	320 (75.8)	102 (24.2)	.76	.429	สูง
7. ความเสี่ยงและผลตอบแทน, 1 คะแนน	360 (85.3)	62 (14.7)	.85	.354	สูง
8. การกระจายความเสี่ยง, 1 คะแนน	269 (63.7)	153 (36.3)	.75	.481	สูง
ความรู้ทางการเงินภาพรวม (7 คะแนน)			5.21	1.397	สูง

หมายเหตุ: การประเมินระดับความรู้ทางการเงินรายข้อ (คะแนนเฉลี่ย 0-0.33=มีความรู้ทางการเงิน ระดับต่ำ 0.34-0.66=มีความรู้ทางการเงิน ระดับปานกลาง 0.67 - 1.00=มีความรู้ทางการเงิน ระดับสูง) การประเมินระดับความรู้ทางการเงินภาพรวม (คะแนนเฉลี่ย 0-2.33=มีความรู้ทางการเงินภาพรวม ระดับต่ำ 2.34-4.66=มีความรู้ทางการเงินภาพรวม ระดับปานกลาง 4.67-7.00=มีความรู้ทางการเงินภาพรวม ระดับสูง)

จากตารางที่ 3 พบว่า นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นผู้ตอบแบบสอบถาม มีความรู้ทางการเงินภาพรวม ในระดับสูง (5.21) โดยมีค่าเฉลี่ยความรู้ทางการเงินในแต่ละด้านตามลำดับดังนี้ ระดับสูง ประกอบด้วย การหาร (.95) มูลค่าเงินตามกาลเวลา (.89) การคิดดอกเบี้ยเงินกู้ (.89) ความเสี่ยงและผลตอบแทน (.85) นิยามเงินเฟ้อ (.76) การคิดดอกเบี้ยเงินฝาก (.75) และการกระจายความเสี่ยง (.75) ตามลำดับ ในระดับปานกลาง คือ การคิดดอกเบี้ยฝากทบต้น (.43)

ตารางที่ 4 พฤติกรรมทางการเงิน ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จำแนกตามการปรากฏของพฤติกรรม

					(n=422)
พฤติกรรมทางการเงิน	การปรากฏของพฤติกรรม		ค่าเฉลี่ย	S.D.	ระดับพฤติกรรมทางการเงิน
	มี	ไม่มี	ย		
			($\bar{x}$)		
1. ความรับผิดชอบทางการเงินและการจัดสรรเงิน (1 คะแนน)	335 (84.1)	87 (15.9)	.79	.405	สูง
2. การออมอย่างกระตือรือร้น (1 คะแนน)	410 (97.2)	12 (2.8)	.97	.166	สูง
3. การไตร่ตรองก่อนซื้อ (1 คะแนน)	341 (80.8)	81 (19.2)	.81	.394	สูง

(n=422)

พฤติกรรมทางการเงิน	การปรากฏของพฤติกรรม		ค่าเฉลี่ย ย ($\bar{x}$)	S.D.	ระดับ พฤติกรรม ทางการเงิน
	มี	ไม่มี			
4. การชำระค่าใช้จ่ายตรงเวลา (1 คะแนน)	294 (69.9)	128 (30.1)	.70	.460	สูง
5. การดูแลเงินตนเองอย่างใกล้ชิด (1 คะแนน)	302 (71.6)	120 (28.4)	.72	.452	สูง
6. การตั้งเป้าหมายการเงินระยะยาว (1 คะแนน)	322 (76.3)	100 (23.7)	.76	.426	สูง
7. การตัดสินใจเลือกผลิตภัณฑ์ทางการเงิน (2 คะแนน)	422 (100.0)	0 (0.0)	2.00	.500	สูง
8. การแก้ปัญหาเมื่อเงินไม่พอใช้ (1 คะแนน)	239 (56.6)	183 (43.4)	.57	.496	ปานกลาง
พฤติกรรมทางการเงินภาพรวม (9 คะแนน)			6.85	1.568	สูง

หมายเหตุ: การประเมินระดับพฤติกรรมทางการเงินรายข้อ (คะแนนเฉลี่ย 0-0.33=มีพฤติกรรมทางการเงิน ระดับต่ำ 0.34-0.66=มีพฤติกรรมทางการเงิน ระดับปานกลาง 0.67 - 1.00=มีพฤติกรรมทางการเงิน ระดับสูง) การประเมินระดับพฤติกรรมทางการเงินภาพรวม (คะแนนเฉลี่ย 0-3.00=มีพฤติกรรมทางการเงินภาพรวม ระดับต่ำ 3.01-6.00=มีพฤติกรรมทางการเงินภาพรวม ระดับปานกลาง 6.01 - 9.00=มีพฤติกรรมทางการเงินภาพรวม ระดับสูง)

จากตารางที่ 4 พบว่า นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นผู้ตอบแบบสอบถาม มีพฤติกรรมทางการเงินภาพรวม ในระดับสูง (6.85) โดยมีค่าเฉลี่ยพฤติกรรมทางการเงินแต่ละด้านตามลำดับดังนี้ ระดับสูง การตัดสินใจเลือกผลิตภัณฑ์ทางการเงิน (2.00) การออมอย่างกระตือรือร้น (.97) การไตร่ตรองก่อนซื้อ (.81) ความรับผิดชอบทางการเงินและการจัดสรรเงิน (.79) การตั้งเป้าหมายการเงินระยะยาว (.76) การดูแลเงินตนเองอย่างใกล้ชิด (.72) และการชำระค่าใช้จ่ายตรงเวลา (.70) ตามลำดับ ในระดับปานกลาง คือ การแก้ปัญหาเมื่อเงินไม่พอใช้ (.57)

ตารางที่ 5 ทักษะคิดทางการเงิน ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา

(n=422)

ทักษะคิดทางการเงิน	ระดับความคิดเห็น					ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$)	S.D.	ระดับ ทักษะคิด ทาง การเงิน
	เห็นด้วย อย่าง มาก	เห็นด้วย	เฉย ๆ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย อย่างมาก			
1. การใช้เงินจำเป็นต้อง เก็บออมเพื่อวัน ข้างหน้า	100 (23.7)	108 (25.6)	109 (25.8)	51 (12.1)	54 (12.8)	3.35	1.310	ปาน กลาง

2. การใช้ชีวิตต้องวางแผนเพื่อวันข้างหน้า	160 (37.9)	141 (33.4)	63 (14.9)	28 (6.6)	30 (7.1)	3.88	1.193	สูง
3. การใช้เงินต้องเผื่อวันข้างหน้า	190 (45.0)	108 (25.6)	74 (17.5)	18 (4.3)	32 (7.6)	3.96	1.217	สูง
ทัศนคติทางการเงิน						3.73	1.211	สูง
ภาพรวม (5 คะแนน)								

หมายเหตุ: การวัดระดับทัศนคติทางการเงินรายข้อ (คะแนนเฉลี่ย 1.00-2.33=มีทัศนคติทางการเงิน ระดับต่ำ 2.34-3.66=มีทัศนคติทางการเงิน ระดับปานกลาง 3.67 - 5.00=มีทัศนคติทางการเงิน ระดับสูง) คะแนนภาพรวม (คะแนนเฉลี่ย 1.00-2.33=มีทัศนคติทางการเงินภาพรวม ระดับต่ำ 2.34-3.66=มีทัศนคติทางการเงินภาพรวม ระดับปานกลาง 3.67-5.00=มีทัศนคติทางการเงินภาพรวม ระดับสูง)

จากตารางที่ 5 พบว่านักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นผู้ตอบแบบสอบถาม มีทัศนคติทางการเงินภาพรวม ในระดับสูง (3.73) โดยมีทัศนคติทางการเงินระดับสูง ดังนี้ การใช้เงินต้องเผื่อวันข้างหน้า (3.96) และ การใช้ชีวิตต้องวางแผนเพื่อวันข้างหน้า (3.88) ตามลำดับ ในระดับปานกลางคือ การใช้เงินจำเป็นต้องเก็บออมเผื่อวันข้างหน้า

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อทักษะทางการเงิน การศึกษาอิทธิพลของระหว่างตัวแปรต้นกับทักษะทางการเงิน ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ทำวิเคราะห์การถดถอย แบบพหุคูณ (stepwise multiple regression analysis) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ดังรายละเอียดในตอนที 3 การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อทักษะทางการเงิน

ตารางที่ 6 แสดงการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ ระหว่างทักษะทางการเงินกับแปรรอิสระ

(n=422)							
ตัวแปร	R	R ²	Adjusted R ²	S.E.	F	p-value	
การใช้เหตุผลในการบริโภค (EX04)	.686	0.471	0.466	92.889	0.029	.000*	
การได้รับอิสระในการตัดสินใจในการบริโภค (EX05)							
อายุ (AGE)							
การมีประสบการณ์ทางการเงินภาพรวม (EX_All)							

จากตารางที่ 6 การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ ระหว่างทักษะทางการเงินกับตัวแปรรอิสระของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อทักษะทางการเงินประกอบด้วย การใช้เหตุผลในการบริโภค (EX04) การได้รับอิสระในการตัดสินใจในการบริโภค (EX05) อายุ (AGE) และการมีประสบการณ์ทางการเงินภาพรวม (EX_All) สามารถอธิบายความผันแปรของความคิดเห็นของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ต่อการมีทักษะทางการเงิน ร้อยละ 46.6 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 (R²

= .471) และค่า R^2 ที่ปรับแล้ว (Adjusted R^2 =.466) โดยมีค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการพยากรณ์เท่ากับ 92.889 (S.E = 92.889)

ตารางที่ 7 แสดงรูปแบบสมการพยากรณ์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อทักษะทางการเงิน

(n=422)

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อ	B	SE.B	β	T	p-value
ค่าคงที่ (Constant)	7.376	1.445		5.105	.000
การใช้เหตุผลในการบริโภค (EX04)	2.684	.255	.449	10.496	.000
การได้รับอิสระในการตัดสินใจในการบริโภค (EX 05)	1.963	.286	.308	6.858	.000
อายุ (Age)	.324	.108	.107	2.986	.003
การมีประสบการณ์ทางการเงินภาพรวม (EX _All)	.338	.135	.130	2.510	.012

จากตารางที่ 7 ตัวแปรอิสระที่มีอิทธิพลต่อทักษะทางการเงินของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ได้มากที่สุด ได้แก่ การใช้เหตุผลในการบริโภค (EX04) (β =.449) การได้รับอิสระในการตัดสินใจในการบริโภค (EX 05) (β =.308) อายุ (Age) (β =.107) การมีประสบการณ์ทางการเงินภาพรวม (EX _All) (β =.130)

จากรูปแบบสมการการถดถอยพหุคูณ

$$y = b_0 + b_1x_1 + b_2x_2 + \dots + b_px_p$$

$$y = 7.376 + 2.684 (\text{การใช้เหตุผลในการบริโภค}) + 1.963 (\text{การได้รับอิสระในการตัดสินใจในการบริโภค})$$

บริโภค)

$$+ .324 (\text{อายุ}) + .338 (\text{การมีประสบการณ์ทาง$$

การเงิน

ภาพรวม)

เมื่อแปลคะแนนดิบให้เป็นค่ามาตรฐาน จะได้สมการพยากรณ์ ทักษะทางการเงินของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา

จากรูปสมการถดถอยพหุคูณ

$$Z = b_0 + \beta_1x_1 + \beta_2x_2 + \dots + \beta_px_p$$

$$Z = 7.376 + .499(x_1) + .308(x_2) + .107(x_3) + .130(x_4)$$

สามารถแทนค่าสมการพยากรณ์ได้ดังนี้

ทักษะทางการเงินของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น = 7.376 +.499(การใช้เหตุผลในการบริโภค) +.308(การได้รับอิสระในการตัดสินใจในการบริโภค) +.107(อายุ) +.130 (การมีประสบการณ์ทางการเงินภาพรวม)

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัย พบว่าการประเมินระดับการมีประสบการณ์ทางการเงิน ทักษะทางการเงินและองค์ประกอบ พบว่า การมีประสบการณ์ทางการเงินของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น มีประสบการณ์ทางการเงินภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีประสบการณ์ในระดับสูง 3 ด้าน ประกอบด้วย การออมเงินในบัญชีธนาคาร (.90) การสนทนาเรื่องการเงินภายในครอบครัว (.82) และการได้รับอิสระในการตัดสินใจในการบริโภค (.72) ในการประเมินทักษะทางการเงินและองค์ประกอบ พบว่านักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น อยู่ในระดับสูงในทุกด้าน ทักษะทางการเงิน (15.88) ความรู้ทางการเงิน (5.21) พฤติกรรมทางการเงิน (6.85) และทัศนคติทางการเงิน (3.73) ในแต่ละด้านสูงกว่าค่าเฉลี่ยของการสำรวจของประเทศไทย ในทุกด้าน โดยอยู่ในระดับเดียวกับ และมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่า กลุ่มประเทศในเอเปค ที่มีคะแนนสูงที่สุด คือ แคนาดา ที่มีทักษะทางการเงิน (14.6) ความรู้ทางการเงิน (4.9) พฤติกรรมทางการเงิน (6.2) และทัศนคติทางการเงิน (3.5) ซึ่งผลการประเมินสอดคล้องกับ OECD (2019B) ในโปรแกรมประเมินสมรรถนะนักเรียนมาตรฐานสากล PISA นักเรียนที่มีความฉลาดทางการเงิน ที่มีความรู้ทางการเงินระดับ 2 จะลักษณะร่วมกันในความสามารถในการจัดการเงินของตนเอง ผู้ปกครอง มีส่วนสำคัญอย่างยิ่งในการให้ข้อมูลทางการเงินที่สำคัญ และการศึกษาในโรงเรียนมีโอกาสนในการศึกษามาก จะส่งเสริมให้มีความรู้ทางการเงินมากกว่าโรงเรียนที่ด้อยโอกาส (OECD, 2020) และสอดคล้องกับการศึกษาของ Swiecka B., E. Yesidag, E. Ozen และ S. Grima (2020) ที่ทำการศึกษาทักษะทางการเงินในโปแลนด์ ที่พบว่า นักเรียนที่มีทักษะทางการเงินดี สามารถหาความรู้ทางการเงินผ่านอินเทอร์เน็ต หนังสือ บทความ บล็อก หรือช่อง YouTube ที่มีเนื้อหาทางการเงินที่เหมาะสมกับช่วงวัยเข้าได้

จากการวิเคราะห์สมการพหุพจน์ พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อทักษะทางการเงิน ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา สามารถพยากรณ์ทักษะทางการเงิน มี 4 ปัจจัย คือ การใช้เหตุผลในการบริโภค การได้รับอิสระในการตัดสินใจในการบริโภค อายุ และการมีประสบการณ์ทางการเงินภาพรวม โดยสามารถร่วมกันพยากรณ์ ร้อยละ 46.6 โดยปัจจัยหลัก 2 ปัจจัยที่มีอิทธิพลสูงสุด คือ การมีประสบการณ์ทางการเงิน (1)การใช้เหตุผลในการบริโภค และ (2)การได้รับอิสระในการตัดสินใจในการบริโภค มีบทบาทสำคัญในการร่วมกันพยากรณ์การเกิดทักษะทางการเงิน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาเรื่องการรับรู้คุณค่าในตนเอง ความรู้ทางการเงิน และพฤติกรรมทางการเงินของ Tang และ Baker (2016) ที่พบว่าการรับรู้คุณค่าในตนเองมีความสัมพันธ์อย่างเด่นชัดกับพฤติกรรมทางการเงิน และจากข้อค้นพบ การใช้เหตุผลในการบริโภค และการได้รับอิสระในการตัดสินใจในการบริโภค เป็นพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้คุณค่าในตนเองของนักเรียน

ดังนั้นจากสมการพหุพจน์ และการอภิปรายผล การส่งเสริมให้ การใช้เหตุผลในการบริโภค การให้อิสระในการตัดสินใจบริโภค การมีอายุที่เพิ่มสูงขึ้น และการมีประสบการณ์ทางการเงินภาพรวมให้สูงขึ้น จะมีอิทธิพลทางบวกต่อทักษะทางการเงิน ความรู้ทางการเงิน พฤติกรรมทางการเงิน และทัศนคติทางการเงิน

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย การประเมินทักษะทางการเงินของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา มีข้อเสนอแนะดังนี้

ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัย

1. จากผลการศึกษา การส่งเสริมให้เกิดทักษะทางการเงินแก่นักเรียน ควรส่งเสริมให้นักเรียน ใช้เหตุผลในการบริโภค และมีอิสระในการเลือกด้วยตัวเอง โดยผู้ปกครองและครูผู้สอนมีส่วนในการเสริมแรงในการใช้เหตุผลในการบริโภค

2. การส่งเสริมการจัดกิจกรรมเสริมสร้างทักษะทางการเงินที่น่าสนใจ อย่างเป็นรูปธรรม เช่น การเรียนรู้เรื่องดอกเบี้ยทบต้น การเก็บออมและการลงทุนเพื่ออนาคต การฝึกลงทุนในตลาดหุ้นผ่านโปรแกรมจำลองของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (click2win) เพื่อสร้างการเรียนรู้และเพิ่มพูนทักษะทางการเงิน

3. การเพิ่มการพูดคุยเรื่องการเงินในชีวิตประจำวัน ในโรงเรียน/สถานศึกษา

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. การศึกษาการจัดกิจกรรมส่งเสริมทักษะทางการเงินสำหรับนักเรียนระดับชั้นต่างๆ และศึกษาประสิทธิภาพการใช้งานกิจกรรมส่งเสริมทักษะทางการเงิน และการพัฒนาทักษะทางการเงิน

2. การขยายผลการศึกษาไปยังครอบครัวของนักเรียน เพื่อศึกษาบทบาทของครอบครัวในการเสริมสร้างทักษะทางการเงิน

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยนี้ได้รับทุนสนับสนุนการวิจัย จากโรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา และได้รับความอนุเคราะห์การใช้งานแบบประเมินความรู้ทางการเงินขององค์การเพื่อความร่วมมือและการพัฒนาทางเศรษฐกิจ (OECD) ฉบับ 2018 แปลภาษาไทย โดยธนาคารแห่งประเทศไทย

บรรณานุกรม

งานทะเบียนและประเมินผล (2563). จำนวนนักเรียนปีการศึกษา 2563.

Retrieved from <https://www2.kus.ku.ac.th/WebRegisterKus>

ธนาคารแห่งประเทศไทย. (2559) รายงานผลการสำรวจทักษะทางการเงินของไทย ปี 2559. ฝ่ายส่งเสริมความรู้ทางการเงิน ธนาคารแห่งประเทศไทย: กรุงเทพฯ.

ณัฐพล เมืองธรรม. (2563) อัปเดตสถิติ E-commerce ครั้งแรกของปี 2020. Online

Retrieved from <https://www.everydaymarketing.co/trend-insight/digital-stat-2020-e-commerce-covid-19-we-are-social/>

OECD. (2019A) PISA 2018 Assessment and Analytical Framework. PISA, OECD Publishing: Paris.

OECD. (2019B) OECD/INFE Report on Financial Education in APEC Economies: Policy and practice in a digital world. PISA, OECD Publishing: Paris.

OECD. (2020) PISA 2018 Result (Volume IV): Are Student Smart about Money?. PISA, OECD

Publishing, Paris.

Swiecka B., E. Yesidag, E. Ozen และ S. Grima (2020) Financial Literacy: The Case of Poland. Sustainability. 12(2): 700.

Tang, N and Baker, A. (2016) Self-esteem, financial knowledge and financial behavior. Journal of Economic Psychology. 54, June, 164-176.

Yamane, T. (1973) Statistics: An Introductory Analysis. New York: Harper and Row.